

GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Departament Warunków Życia

Warszawa, 25.05.2011 r.

Informacja sygnalna

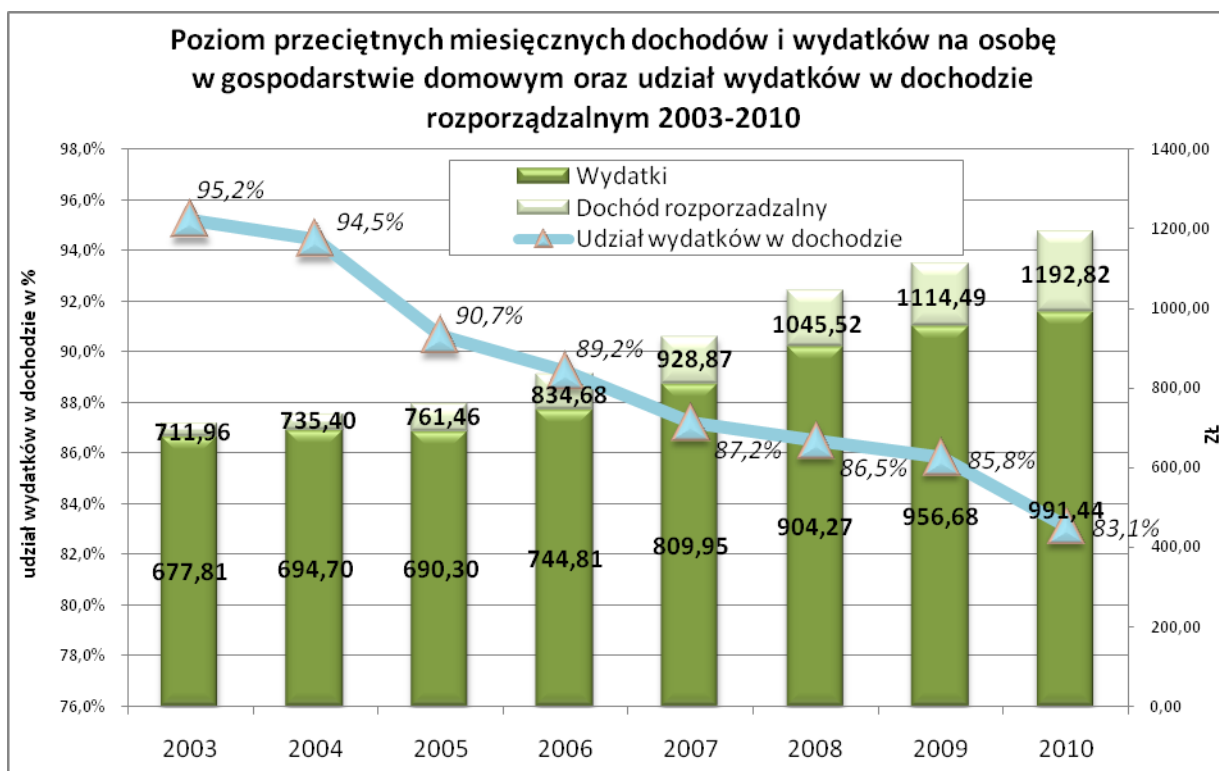
WYNIKI BADAŃ GUS

Sytuacja gospodarstw domowych w 2010 r.
w świetle wyników badania budżetów gospodarstw domowych

Wstęp

W 2010 r. w gospodarstwach domowych ogółem przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę kształtował się na poziomie około 1193 zł i był realnie wyższy o 4,3% od dochodu z roku 2009. Tempo wzrostu dochodu rozporzadzalnego było nieco wyższe niż w roku ubiegłym (4,3% wobec 3,0%).

Poziom przeciętnych miesięcznych wydatków w gospodarstwach domowych na osobę w 2010 r. wyniósł około 991 zł i był realnie wyższy o 1,0% niż w roku 2009, w tym na towary i usługi konsumpcyjne – około 946 zł (realnie wyższe o 0,9%). Realny wzrost wydatków w 2010 roku był niższy niż w roku poprzednim (1,0% wobec 2,2%).

Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym stanowił 83,1% i był niższy o 2,7 pkt proc. niż w 2009 roku.

Zanotowano dalszy spadek ilościowego spożycia większości podstawowych artykułów żywnościowych, zwłaszcza - owoców a także masła, cukru, pieczywa i ziemniaków.

Rok 2010 był kolejnym rokiem, w którym nastąpiła dalsza poprawa wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania zwłaszcza w urządzenia takie jak: komputer z dostępem do Internetu, telefon komórkowy, samochód, a także sprzęt audiowizualny tzw. nowej generacji jak i sprzęt AGD.

Przeciętne gospodarstwo domowe zajmowało mieszkanie o powierzchni 73,4 m², czyli o 2,7 m² większe niż w ubiegłym roku i składające się z 2,8 pokoi.

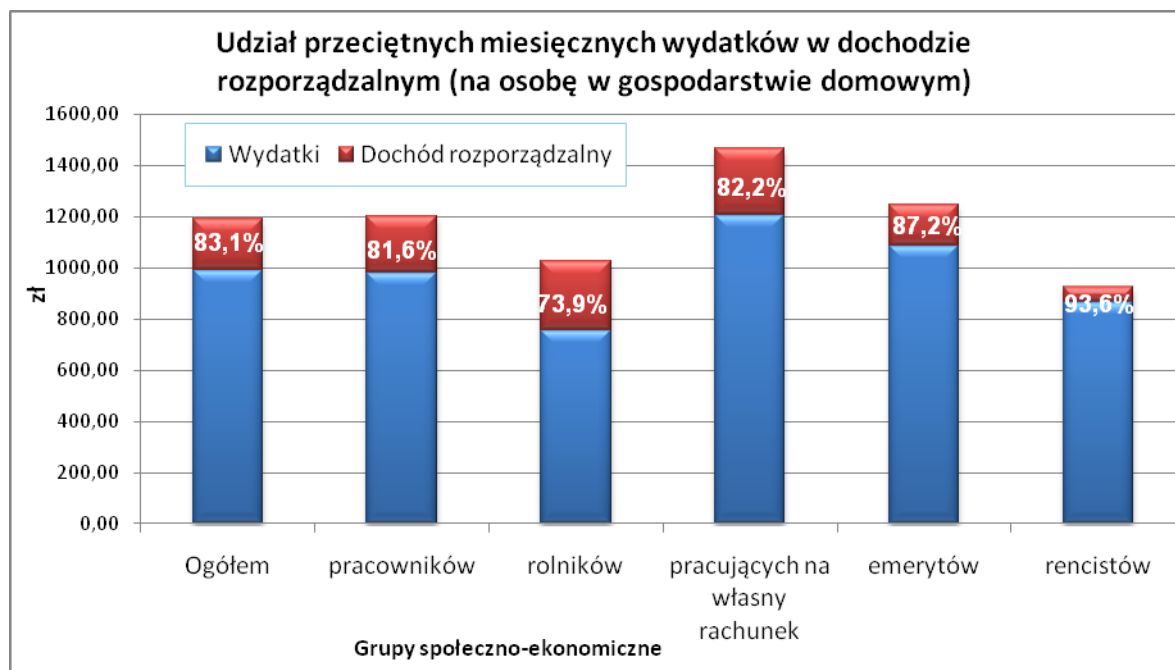
Poprawiło się wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne, szczególnie na wsi.

Podobnie jak w roku ubiegłym ponad połowa badanych gospodarstw domowych oceniła swoją sytuację materialną jako przeciętną.

Dochody i wydatki

Zróźnicowanie przeciętnych miesięcznych dochodów i wydatków pomiędzy poszczególnymi grupami społeczno-ekonomicznymi było, podobnie jak w roku ubiegłym, relatywnie duże. W 2010 r. zarówno przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny jak i przeciętne miesięczne wydatki na osobę najwyższe były w gospodarstwach osób pracujących na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym i wynosiły odpowiednio 1468 i 1207 zł. Dochód w tej grupie gospodarstw domowych był o 23,1% wyższy od dochodu w gospodarstwach ogółem, a wydatki o 21,7% wyższe od przeciętnych wydatków ogółem.

Najniższym dochodem rozporządzalnym dysponowały gospodarstwa rencistów (926 zł) i był on o 22,4% poniżej przeciętnej w gospodarstwach ogółem. Natomiast najniższe wydatki odnotowano w gospodarstwach rolników (757 zł) – o 23,6% poniżej przeciętnej dla gospodarstw ogółem.

Najwyższy udział wydatków w dochodach odnotowano w gospodarstwach domowych rencistów, co może świadczyć o braku możliwości bieżącego oszczędzania.

Wzrost realnego poziomu dochodu rozporządzalnego wystąpił we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych: najwyższy w grupie rolników – 13,2%, najniższy w gospodarstwach pracujących na własny rachunek - 2,6%. Na tak wysoką dynamikę wzrostu dochodu rozporządzalnego w grupie gospodarstw domowych rolników miały wpływ dopłaty związane z użytkowaniem gospodarstwa rolnego (wzrost realny o 43,2% - wobec spadku o 7,7% w 2009 roku) oraz wzrost realny dochodu z produkcji rolnej o 14,5% (w 2009 r. – spadek o 5,0%), przy jednoczesnym realnym spadku nakładów na tę produkcję o 1,6% (w 2009 r. spadek o 3,1%).

Pomimo wysokiej dynamiki dochodu rozporządzalnego w gospodarstwach rolników, ich dochody były nadal o 14,1% niższe od średniej krajowej.

W 2010 roku nieznacznej zmianie uległa struktura dochodu rozporządzalnego według głównego źródła pozyskania.

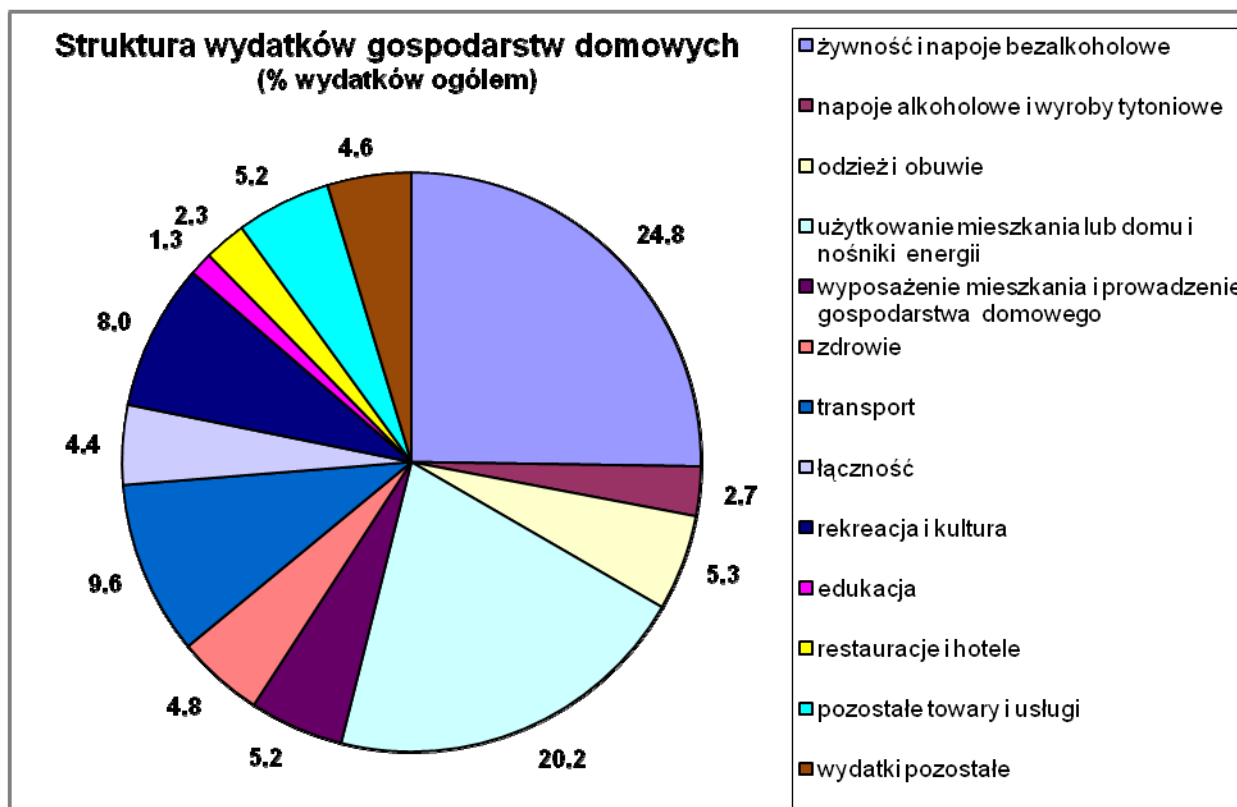
Wzrósł – w stosunku do 2009 roku – udział głównego źródła utrzymania w gospodarstwach rolników o 3,5 pkt proc. i wyniósł 71,5% oraz w gospodarstwach emerytów o 1,7 pkt proc. i wyniósł 85,9%. Natomiast w gospodarstwach pracujących na własny rachunek poza użytkowaniem gospodarstwa rolnego odnotowano nieznaczny spadek tego udziału o 1 pkt proc. - wyniósł on 73,4%. W pozostałych grupach udział głównego źródła utrzymania pozostał na podobnym poziomie.

Realny wzrost wydatków wystąpił we wszystkich grupach społeczno-ekonomicznych, z wyjątkiem pracujących na własny rachunek (spadek o 2,5 %). Największy wzrost odnotowano w grupie rolników – o 3,9 %.

Nadal najwyższy udział w strukturze wydatków ogółu gospodarstw domowych miały wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe (24,8%), przy czym w gospodarstwach pracujących na własny rachunek stanowiły one 21,0%, a w gospodarstwach rolników – 31,5% wszystkich wydatków. Zaobserwowano **spadkowy trend udziału wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe w wydatkach** ogółem (o 0,3 pkt proc.) – najwyższy spadek wystąpił w gospodarstwach rolników o 1,6 pkt proc. Natomiast w gospodarstwach pracujących na własny rachunek udział wydatków na żywność od 2009 r. nieznacznie rośnie (w 2010 – wzrost 0,3 pkt proc., w 2009 – o 0,4 pkt proc.).

Dużym obciążeniem dla gospodarstw domowych były również wydatki na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii, które stanowiły 20,2% łącznych wydatków. Wydatki na tę kategorię usług odczuwalne były zwłaszcza w gospodarstwach emerytów i rencistów, którzy przeznaczali na nie odpowiednio 24,1% i 25,6% swoich wydatków.

Udział wydatków na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii wzrósł we wszystkich grupach społeczno – ekonomicznych - w gospodarstwach ogółem o 0,5 pkt proc. (w tym na nośniki energii o 0,7 pkt proc.). Wzrost ten dotyczył szczególnie gospodarstw domowych rolników.

Różnice w strukturze wydatków ogółu gospodarstw domowych między 2010 a 2009 rokiem w przypadku pozostałych grup towarów i usług konsumpcyjnych nie przekroczyły 0,2 pkt proc. Natomiast dość istotne zmiany w strukturze zaobserwowano w grupie gospodarstw domowych rolników, zwłaszcza w przypadku transportu (wzrost o 2,2 pkt proc.).

Najwyższy przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na gospodarstwo domowe w 2010 r. (podobnie jak w 2009 r.) osiągnęły gospodarstwa pracujących na własny rachunek ok. 4982 zł. W gospodarstwach rolników wyniósł on ok. 4443 zł, pracowników - ok. 4006 zł, emerytów – ok. 2356 zł. Najniższym dochodem rozporządzalnym na gospodarstwo domowe dysponowały gospodarstwa rencistów – ok. 1704 zł.

Analogiczną sytuację mamy w przypadku przeciętnych miesięcznych wydatków na gospodarstwo domowe: gospodarstwa pracujących na własny rachunek - ok. 4095 zł, rolników – ok. 3284 zł, pracowników – ok. 3271 zł, emerytów – ok. 2055 zł i rencistów – 1594 zł (w 2009 roku wydatki w gospodarstwach domowych pracowników były wyższe niż gospodarstw rolników).

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny 20% osób o najwyższych dochodach (V grupa kwintylowa) wyniósł 2495 zł na osobę i był sześciokrotnie wyższy od analogicznego dochodu 20% osób uzyskujących najniższe dochody (I grupa kwintylowa), a w przypadku wydatków średnia w V grupie kwintylowej stanowiła 1828 zł i była prawie czterokrotnie wyższa niż w I grupie kwintylowej.

Relacje te zarówno w odniesieniu do dochodu jak i wydatków od kilku lat pozostają na podobnym poziomie.

W gospodarstwach ogółem 20% osób znajdujących się w najlepszej sytuacji dochodowej dysponowało około 41,7% (w 2009 – 41,3%) **dochodów** całej badanej zbiorowości gospodarstw domowych, podczas gdy **20% osób pozostających w sytuacji najgorszej – około 6,9%** (w 2009 – 6,6%).

Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym w najwyższej grupie kwintylowej wyniósł 73,3%, a w najniższej 119,4% co oznacza, że gospodarstwa najbiedniejsze były zmuszone korzystać ze swoich oszczędności lub z kredytów.

Sytuacja dochodowa gospodarstw domowych jest czynnikiem wyraźnie różnicującym poziom i strukturę wydatków. Wyraża się to m.in. większym obciążeniem budżetów rodzin najuboższych wydatkami na zaspokojenie podstawowych potrzeb, tj. wydatkami na żywność i napoje bezalkoholowe oraz na stałe opłaty mieszkaniowe (opłaty na rzecz właścicieli, zaopatrywanie w wodę i inne usługi związane z zamieszkiwaniem oraz nośniki energii).

W budżetach 20% osób o najniższych dochodach w gospodarstwach domowych ogółem wydatki te stanowiły łącznie 53,9%, przy czym najniższy udział odnotowano w gospodarstwach rolników – 47,3%, a najwyższy w gospodarstwach emerytów i rencistów – 57,6%.

Wydatki podstawowe wyniosły znacząco poniżej połowy ogółu wydatków u 20% osób o najwyższych dochodach: w gospodarstwach ogółem – 33,5%. Najniższe były w gospodarstwach pracujących na własny rachunek – 27,8%, a najwyższe – u emerytów i rencistów – 41,8%.

W porównaniu z rokiem poprzednim w relacjach między poziomami wydatków osób najbogatszych (V grupa kwintylowa) i najbiedniejszych (I grupa kwintylowa) w gospodarstwach domowych ogółem, jak i w gospodarstwach pracowników, rolników oraz emerytów i rencistów, nie odnotowano istotnych zmian. Natomiast w gospodarstwach domowych pracujących na własny rachunek nieznacznie zmniejszyła się dysproporcja między poziomem wydatków osób najbogatszych i najbiedniejszych - różnica była blisko czterokrotna (podobnie jak w 2009 roku).

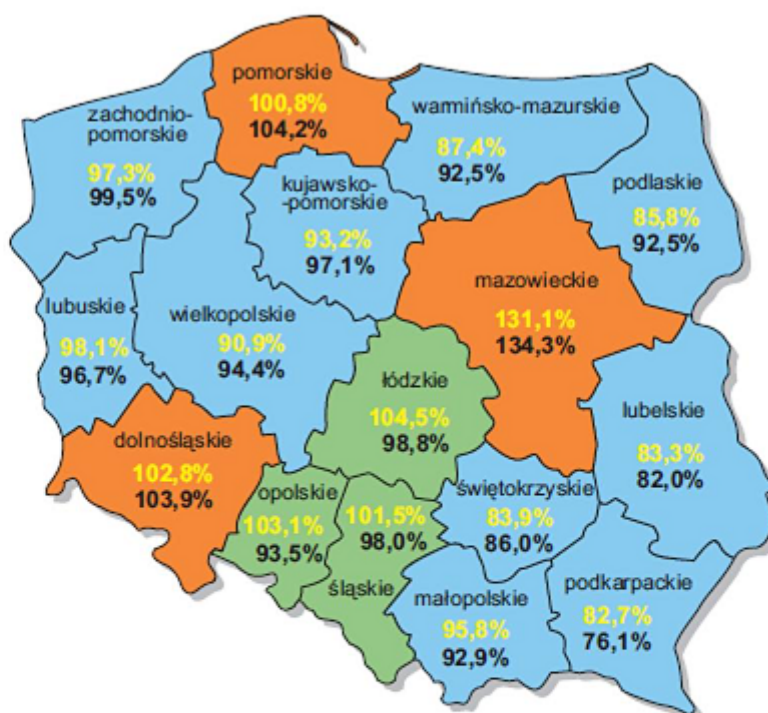
Podobnie jak w trzech ostatnich latach, najmniejsze różnice pomiędzy osobami najzamożniejszymi (V grupa kwintylowa) a najbiedniejszymi (I grupa kwintylowa) dotyczyły wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe (blisko dwukrotna). Większe dysproporcje pomiędzy tymi grupami osób zaobserwowano w odniesieniu do wydatków na towary i usługi nieżywnościowe (np. na restauracje i hotele różnica była ponad dziewięciokrotna, na edukację około siedmiokrotna, a na rekreację i kulturę – około sześciokrotna), a ich skala zależała od klasy potrzeb i grupy społeczno – ekonomicznej.

Czynnikiem istotnie różnicującym poziom, dynamikę i strukturę dochodów oraz wydatków gospodarstw domowych jest miejsce zamieszkania tych gospodarstw. Dochód rozporządzalny na osobę w gospodarstwach domowych zamieszkujących wieś był o ok. 20,1% niższy niż przeciętna krajowa ogółem, podczas gdy w miastach był wyższy o 12,5%. Różnice te wynikały nie tylko z wysokości dochodów uzyskiwanych przez gospodarstwa domowe, ale były również związane z większą liczbą osób wchodzących w skład gospodarstw domowych zamieszkujących wieś. Podobnie jak w przypadku dochodów, wydatki na osobę w gospodarstwach domowych zamieszkujących wieś były o 18,7% niższe niż przeciętnie w kraju, a w miastach o 11,7% wyższe.

W miastach powyżej 500 tys. mieszkańców przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny był aż o 57,6% wyższy niż przeciętny krajowy dochód zaś wydatki były wyższe od przeciętnych krajowych o 54,1%.

Udział wydatków w dochodzie nie wykazywał większego zróżnicowania w zależności od klasy miejscowości zamieszkania (miasta powyżej 500 tys. mieszkańców – 81,3% , wieś – 84,5%).

Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego oraz wydatków na 1 osobę w gospodarstwie domowym w stosunku do średniej krajowej (Polska = 100)

% Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwie domowym w stosunku do średniej krajowej

% Wskaźnik przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwie domowym w stosunku do średniej krajowej

- Województwa, w których przeciętne miesięczne dochody i wydatki były powyżej średniej krajowej
- Województwa, w których przeciętne miesięczne dochody i wydatki były poniżej średniej krajowej
- Województwa, w których przeciętne miesięczne dochody były poniżej a wydatki powyżej średniej krajowej

W 2010 roku w województwie dolnośląskim, pomorskim i mazowieckim dochód rozporządzalny był wyższy od średniej krajowej. Zdecydowanie najwyższe dochody wystąpiły w województwie mazowieckim (1602 zł) i były o 34,3% wyższe niż przeciętny krajowy dochód (w 2009 – wyższe o 29,1%). Najniższe dochody zarejestrowano w województwie podkarpackim (907 zł) i były one o 23,9% poniżej średniej krajowej (w 2009 – niższe o 25,1%).

Rozpiętość pomiędzy najwyższym a najniższym średnim dochodem w województwach w 2010 roku wyniosła 58,2 pkt proc. i była wyższa niż w 2009 roku o 4 pkt proc.

Analogiczna sytuacja wystąpiła w przypadku wydatków. W województwie mazowieckim wydatki były wyższe niż przeciętne w gospodarstwach domowych o 31,1% (w 2009 – wyższe o 28,9%), a w województwie podkarpackim – o 17,3% niższe (w 2009 – niższe o 18,1%). Rozpiętość pomiędzy najwyższymi a najniższymi średnimi wydatkami w województwach w 2010 roku wyniosła 48,4 pkt proc. i była wyższa niż w 2009 roku o 1,4 pkt proc.

Udział wydatków w dochodzie wahał się od 77,1% w województwie podlaskim (w 2009 - 80,8%) do 91,6% w województwie opolskim (w 2009 – 93,9%). W województwie mazowieckim udział ten wyniósł 81,1% (spadek o 4,6 pkt proc. w porównaniu do 2009 r.), a w województwie podkarpackim 90,4% (spadek o 3,5 pkt proc. w porównaniu do 2009 r.) – są to dwa województwa o odpowiednio najwyższej i najniższej wartości dochodu rozporządzalnego i wydatków.

W najlepszej sytuacji dochodowej znajdowały się małżeństwa bez dzieci, których przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę był o 43,5% powyżej średniej krajowej i wyniósł ok. 1712 zł, podczas gdy osoby z przynajmniej jednym dzieckiem na utrzymaniu dysponowały dochodem o 16,8% niższym od średniej krajowej (992 zł na osobę).

W najgorszej sytuacji materialnej były małżeństwa posiadające troje i więcej dzieci na utrzymaniu, gdzie dochód na osobę był o ok. 40% niższy niż średnia dla Polski ogółem (717 zł). Rodziny samotnych matek lub ojców z dziećmi na utrzymaniu dysponowały przeciętnym miesięcznym dochodem o 17,8% niższym od przeciętnej dla gospodarstw ogółem (około 981 zł).

Poziom wydatków w zależności od typu biologicznego gospodarstwa domowego był również zróżnicowany. Małżeństwa bez dzieci przeciętnie miesięcznie wydawały ok. 1411 zł na osobę, co stanowiło o 42,4% więcej niż wydatki przeciętnego gospodarstwa domowego. Wydatki wyższe niż przeciętne odnotowano również wśród małżeństw z jednym dzieckiem (o 18,8%). Gospodarstwa małżeństw z trojgiem i więcej dzieci na utrzymaniu miały wydatki na jedną osobę o 38,5% niższe niż przeciętna krajowa.

Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym wahał się od 82,5% w gospodarstwach domowych małżeństw bez dzieci do 99,8% w gospodarstwach domowych matek lub ojców samotnie wychowujących dzieci. W gospodarstwach małżeństw z 3 i więcej dzieci na utrzymaniu udział ten wyniósł 85,2%.

Poniżej przeciętnej krajowej o ok. 17,5 % kształtował się również poziom miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę w gospodarstwach domowych, które miały w swoim składzie osobę niepełnosprawną. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny wynosił w tych gospodarstwach ok. 984 zł na osobę, podczas gdy w gospodarstwach nie mających w swoim składzie osób niepełnosprawnych – ok. 1254 zł na osobę. Przeciętne miesięczne wydatki na osobę w gospodarstwach domowych, w których składzie była osoba niepełnosprawna wyniosły ok. 838 zł, podczas gdy w gospodarstwach domowych nie mających w swoim składzie osób niepełnosprawnych – ok. 1036 zł.

Wydatki gospodarstw domowych z osobami niepełnosprawnymi były o ok. 15,5% niższe od przeciętnych miesięcznych w gospodarstwach ogółem i o ok. 19% niż przeciętna w gospodarstwach bez osób niepełnosprawnych.

Udział wydatków w dochodzie w gospodarstwach domowych bez osób niepełnosprawnych wyniósł 82,7%, a w gospodarstwach domowych, w których osoba niepełnosprawna była osobą dostarczającą najwyższe dochody - 89,3%.

Spożycie ilościowe żywności

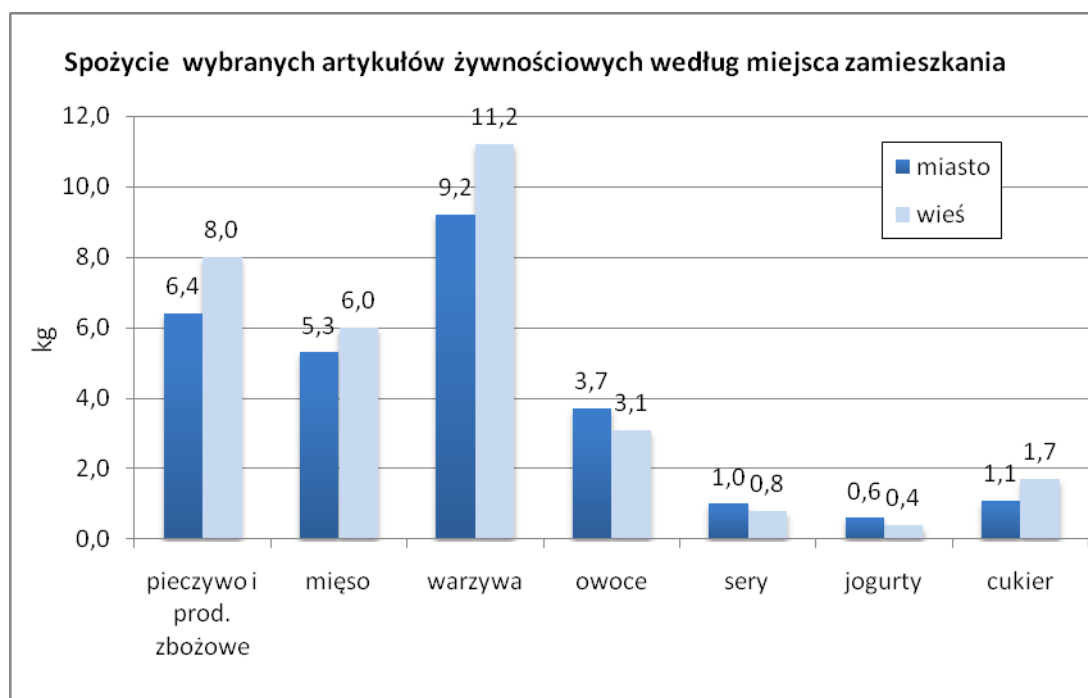
W 2010 roku odnotowano dalszy spadek spożycia większości podstawowych artykułów żywnościowych. Najbardziej spadło spożycie owoców (o 9,0%), z wyjątkiem bananów i owoców cytrusowych (wzrost o 17,1% i 5,0%). Nastąpił też spadek spożycia mięsa wołowego (o 8,3%), masła (o 6,9%), cukru (o 5,8%), śmietany i śmietanki (o 5,0%), pieczywa (o 3,7%), warzyw o 3,2% (w tym ziemniaków o 4,7%), z wyjątkiem ogórków i cebuli (wzrost odpowiednio o 8,2% i 2,1%), a także ryb (o 2,2%).

Wzrosło spożycie napojów bezalkoholowych (o 9,1%), głównie wód mineralnych i źródlanych (o 14,2%), serów (o 3,3%), zwłaszcza serów twarogowych (o 5,8%), mięsa wieprzowego (o 3,0%), drobiu (o 2,0%).

Najistotniejsze zmiany w spożyciu żywności wystąpiły w gospodarstwach domowych rolników. W grupie tej spadło spożycie owoców (o 21,9%), wzrosło spożycie kasz, ryżu, płatków (o 8,1%), drobiu (o 7,7%), wędlin wysokogatunkowych i kielbas trwałych (o 7,6%).

Poziom spożycia większości artykułów żywnościowych zależy od dochodów gospodarstwa domowego. Wraz ze wzrostem poziomu zamożności gospodarstw rośnie poziom spożycia niektórych artykułów żywnościowych. Tak jak i w roku 2009 w gospodarstwach domowych ogółem osiągających najwyższe dochody (V grupa kwintylowa) spożywano w porównaniu z rodzinami o najniższych dochodach (I grupa kwintylowa): pięciokrotnie więcej soków warzywnych, ponad czterokrotnie więcej napojów mlecznych, około trzykrotnie więcej wód mineralnych i źródlanych, soków owocowych i jogurtów, ponad dwukrotnie więcej owoców, wędlin wysokogatunkowych i kielbas trwałych, ryb, wyrobów cukierniczych i ciastkarskich oraz warzyw. Natomiast w gospodarstwach domowych o najniższych dochodach (I grupa kwintylowa) spożywano więcej pieczywa, mąki, ziemniaków i cukru.

Spożycie żywności jest silnie powiązane z miejscem zamieszkania. Gospodarstwa domowe zamieszkujące tereny wiejskie w porównaniu z gospodarstwami domowymi w miastach charakteryzują się nieco innym modelem żywienia, co zostało przedstawione na wykresie poniżej.

Mieszkańcy miast w porównaniu z gospodarstwami zamieszkującymi wieś spożywali w przeliczeniu na 1 osobę więcej napojów bezalkoholowych (8,88 l w miastach i 6,38 l na wsi), w tym wód mineralnych lub źródlanych (4,54 l i 2,74 l), natomiast mniej mleka (3,12 l w miastach i 4,15 l na wsi) oraz jaj (12,15 szt w miastach i 13,86 szt na wsi).

Utrzymują się różnice w modelu spożycia artykułów żywnościowych pomiędzy województwami, natomiast nie zaobserwowano zasadniczych różnic pomiędzy 2010 a 2009 rokiem w ramach poszczególnych województw. Pieczywa i produktów zbożowych na osobę najczęściej spożywali mieszkańcy województwa świętokrzyskiego (8,92 kg), a najmniej województwa pomorskiego (6,00 kg). Najwięcej mięsa i przetworów mięsnych na osobę spożywano w woj. podlaskim (6,93 kg), a najmniej w woj. podkarpackim (4,83 kg). Najwięcej mleka na osobę spożywano w woj. podkarpackim (4,45 l), a najmniej w woj. śląskim (2,78 l).

Najwyższe spożycie na osobę owoców odnotowano w woj. mazowieckim (3,86 kg), a najniższe w woj. wielkopolskim (3,16 kg), natomiast warzyw najczęściej spożywano w woj. świętokrzyskim (12,15 kg), a najmniej w woj. wielkopolskim (8,98 kg).

Wyposażenie w przedmioty trwałego użytkowania

Rok 2010 był kolejnym rokiem, w którym wystąpiła poprawa wyposażenia gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania takie, jak komputer z dostępem do Internetu, telefon komórkowy, samochód; sprzęt audiowizualny tzw. nowej generacji i sprzęt AGD, zwłaszcza zmywarkę do naczyń i kuchenkę mikrofalową.

W telewizor plazmowy lub ciekłokrystaliczny wyposażone było 33,2% gospodarstw domowych (wzrost o 10,6 pkt proc. w stosunku do 2009 r.), w komputer z dostępem do Internetu – 59,6% (wzrost o 6,2 pkt proc.), w tym z dostępem szerokopasmowym – 43,3% (wzrost o 12,1 pkt proc.).

Najlepiej w te urządzenia wyposażone były gospodarstwa pracujących na własny rachunek oraz gospodarstwa pracowników, natomiast największą dynamikę w stosunku do 2009 roku odnotowano w gospodarstwach emerytów i rencistów.

Samochód osobowy posiadało 59,6% gospodarstw domowych (wzrost o 2,2 pkt proc.).

Wyposażenie gospodarstw domowych w telefon komórkowy (88,8%) było wyższe niż wyposażenie w telefon stacjonarny (55,2%) – różnica wynosi 33,6 pkt proc. Wyposażenie gospodarstw domowych w telefon komórkowy w stosunku do 2009 roku wzrosło o 2,3 pkt proc., a w telefon stacjonarny spadło o 5,6 pkt proc.

Relatywnie wysokim wzrostem charakteryzowało się wyposażenie gospodarstw domowych w zmywarkę do naczyń (15,7% - wzrost o 3,4 pkt proc.). Najlepiej wyposażone w zmywarkę były gospodarstwa pracujących na własny rachunek (40,0%), a najgorzej gospodarstwa rencistów (4,6%).

Wraz ze wzrostem wyposażenia gospodarstw domowych w urządzenia zaawansowane technologicznie, nastąpił dalszy spadek odsetka gospodarstw domowych wyposażonych w sprzęt audiowizualny tzw. starej generacji, tj. telewizory kineskopowe, magnetowidy i odtwarzacze płyt kompaktowych.

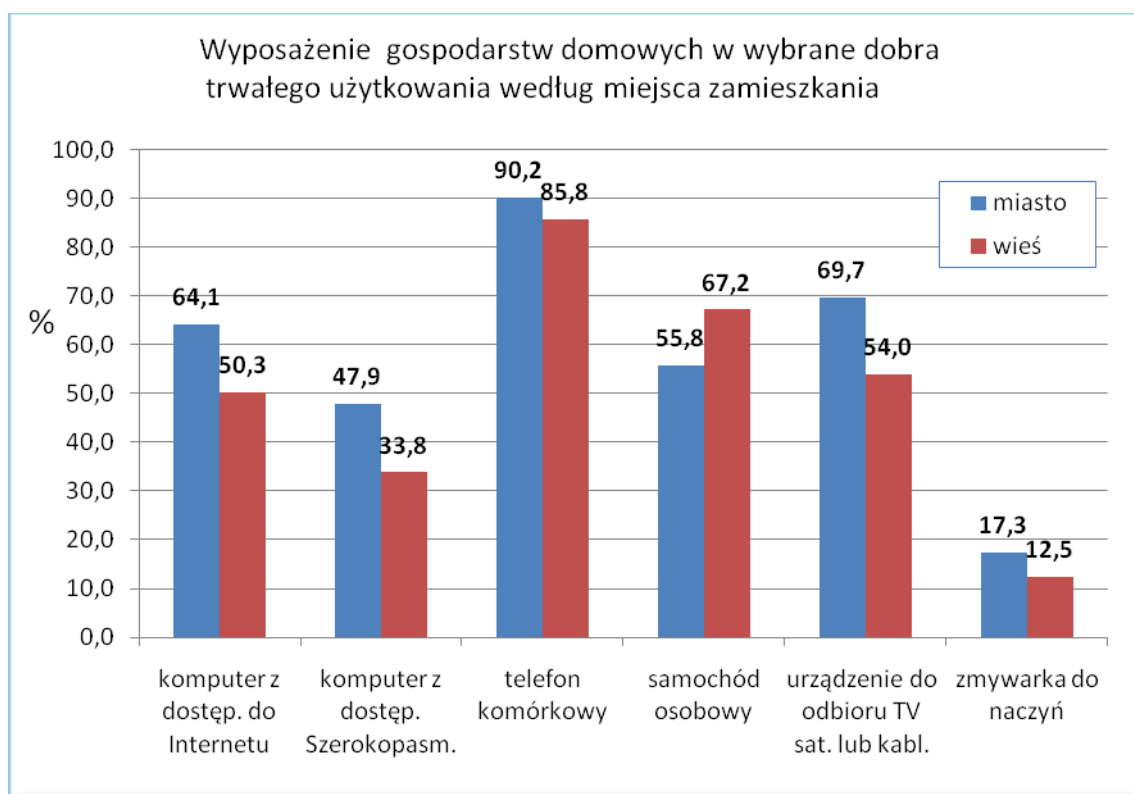
Zróznicowanie wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania w dużym stopniu zależy od sytuacji materialnej gospodarstwa domowego.

Gospodarstwa najbogatsze (V grupa kwintylowa) były znacznie lepiej wyposażone niż gospodarstwa najuboższe (I grupa kwintylowa). Odnotowano następujące poziomy wyposażenia wśród gospodarstw najbogatszych i różnice w stosunku do gospodarstw najbiedniejszych:

- Komputer z dostępem do Internetu - 70,9% (16 pkt proc.),
- Komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu - 54,7 % (17,6 pkt proc.),

- Samochód osobowy - 67,4 % (10,4 pkt proc.),
- Telewizor plazmowy lub ciekłokrystaliczny – 44,0 % (21,9 pkt proc.),
- Zmywarka do naczyń - 26,6 % (18,6 pkt proc.).

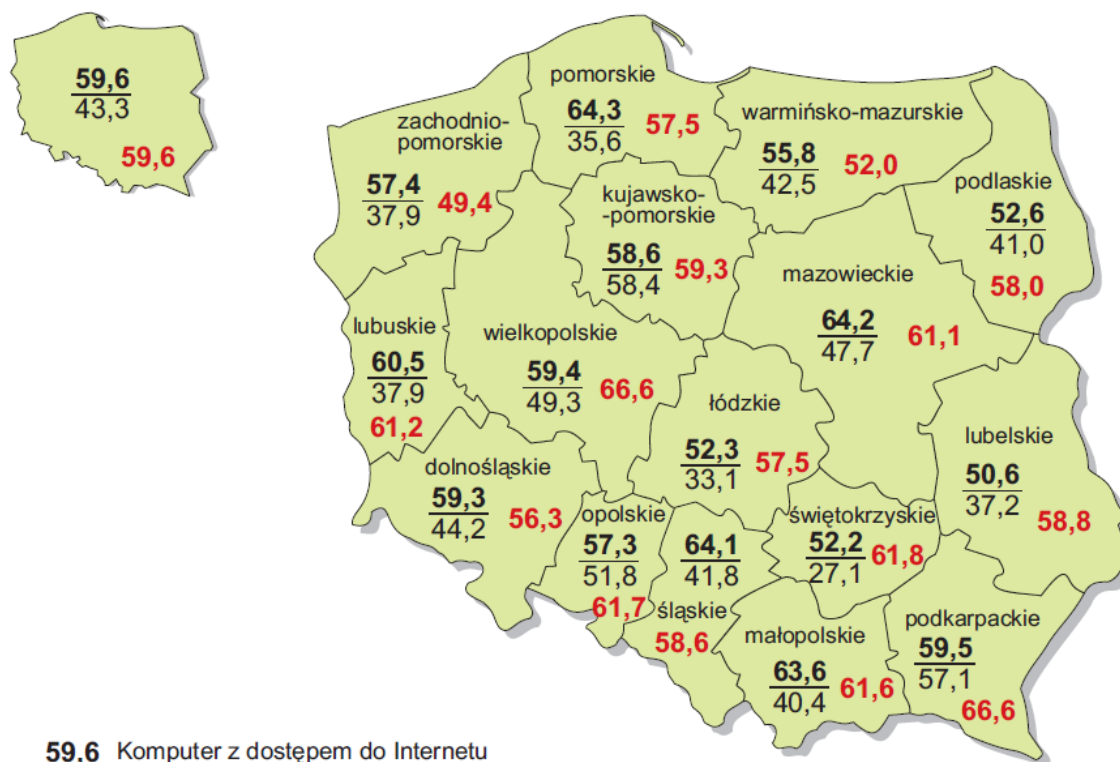
Wyposażenie gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest zróżnicowane w zależności od miejsca zamieszkania gospodarstwa domowego, wyższy w miastach niż na wsi, z wyjątkiem posiadania samochodu osobowego, co wynika z rzadszej sieci komunikacji publicznej i większych odległości do pokonania. Ilustruje to poniższy wykres.

W przypadku wyposażenia gospodarstw domowych w urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej, komputera z dostępem do Internetu, w tym z dostępem szerokopasmowym oraz telefonu komórkowego, dynamika wzrostu była większa na wsi niż w mieście. Wskazuje to, że różnice w wyposażeniu mieszkańców miast i wsi w te urządzenia zmniejszają się.

Wystąpiły znaczące zróżnicowania w wyposażeniu gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania w poszczególnych województwach. W przypadku wyposażenia w komputer z dostępem do Internetu liderami są województwa: pomorskie, mazowieckie, śląskie i małopolskie, zaś w przypadku posiadania samochodu – województwa podkarpackie i wielkopolskie.

Gospodarstwa domowe wyposażone w wybrane dobra trwałego użytkowania według województw w 2010 r. (w %)

59,6 / **43,3** Komputer z dostępem do Internetu
w tym z dostępem szerokopasmowym

59,6 Samochód osobowy

Różnice pomiędzy województwami w wyposażeniu w komputer z dostępem do Internetu oraz samochód nie pogłębiły się i pozostają na podobnym poziomie w porównaniu z ubiegłym rokiem.

Gospodarstwa małżeństw z dziećmi na utrzymaniu są zdecydowanie lepiej wyposażone w sprzęt audiowizualny i multimedialny niż gospodarstwa bez dzieci na utrzymaniu.

Gospodarstwa domowe bez osób niepełnosprawnych są znacznie lepiej wyposażone w przedmioty trwałego użytkowania, a szczególnie w urządzenia zaawansowane technologicznie niż gospodarstwa domowe z osobami niepełnosprawnymi.

Warunki mieszkaniowe

Przeciętne gospodarstwo domowe w 2010 roku zajmowało mieszkanie o powierzchni 73,4 m², czyli o 2,7 m² większe niż w ubiegłym roku i składające się z 2,8 pokoi. Na jedną osobę w gospodarstwie domowym przypadła średnio 1 pokój oraz 26 m² powierzchni użytkowej, to jest o prawie 1 m² więcej niż w roku 2009.

Wszystkie grupy społeczno-ekonomiczne gospodarstw domowych użytkowały w 2010 roku średnio większe mieszkania niż rok temu. Największą powierzchnią mieszkania dysponowały gospodarstwa rolników – 116,2 m², ale największy wzrost powierzchni wystąpił w gospodarstwach pracowników i pracujących na własny rachunek (wzrost o 3,1 m²).

Najmniejsze mieszkania zajmowały gospodarstwa rencistów – średnio 63,4 m². Jednocześnie gospodarstwa domowe emerytów oraz rencistów dysponowały największą powierzchnią użytkową mieszkania przypadającą na 1 osobę (odpowiednio 35,1 m² oraz 34,4 m²), co wynika z liczby osób w gospodarstwie domowym.

Gospodarstwa domowe o najwyższych dochodach (V grupa kwintylowa) zajmowały nieznacznie mniejsze mieszkania (72,2 m²) niż gospodarstwa o najniższych dochodach (I grupa kwintylowa – 77,1 m²), jednak ich członkowie dysponowali blisko 2 razy większą powierzchnią przypadającą na jedną osobę (V grupa kwintylowa – 34,5 m², I grupa kwintylowa – 18,3 m²).

Przeciętne gospodarstwo domowe w mieście zajmowało mieszkanie o blisko 1/3 mniejsze niż gospodarstwo wiejskie (przeciętna powierzchnia mieszkania zajmowanego przez gospodarstwo w mieście wynosiła 63,4 m², na wsi – 93,9 m²).

Blisko 57% wszystkich gospodarstw domowych zamieszkiwało mieszkania w budynkach wielorodzinnych z wyraźnym zróżnicowaniem w zależności od miejsca zamieszkania.

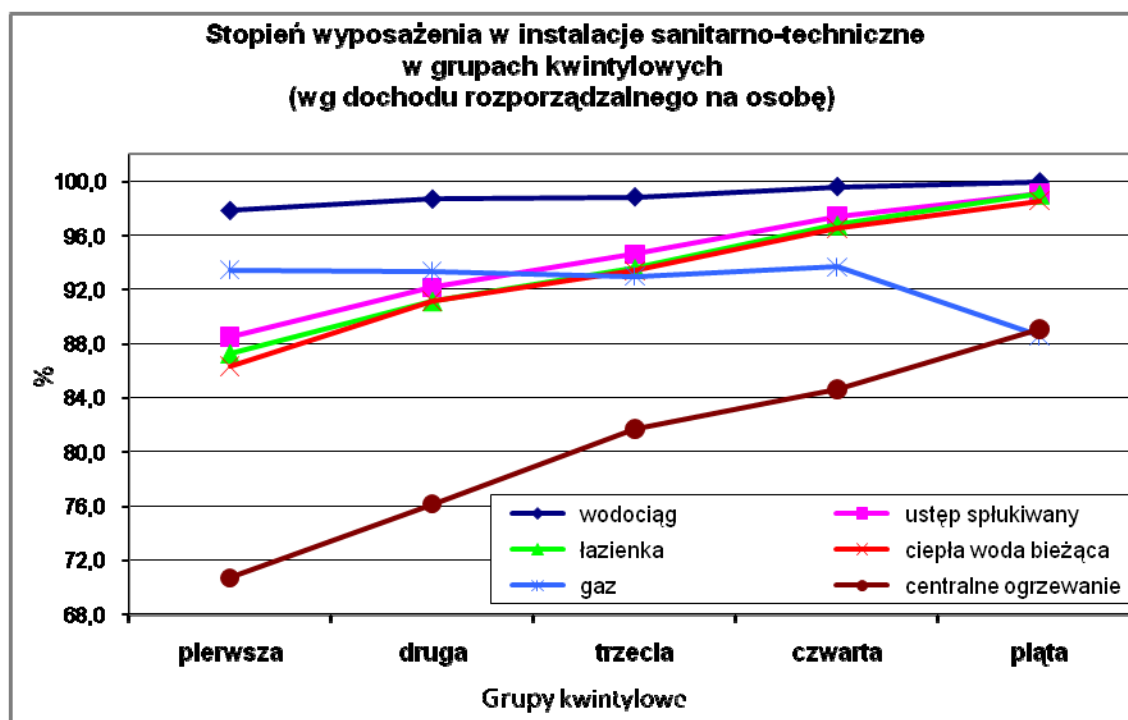
Ponad 40% mieszkań na wsi znajdowało się w budynkach liczących więcej niż 50 lat.

W ostatnich latach wyposażenie mieszkań w instalacje sanitarno-techniczne systematycznie poprawia się.

Wyposażenie mieszkań w wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienkę, ciepłą wodę bieżącą kształtowało się na poziomie między 94,2% a 99,2% i w stosunku do ubiegłego roku poprawiło się nieznacznie, o 1-2 pkt proc.

Najlepiej wyposażone w wodociąg, łazienkę, spłukiwany ustęp, ciepłą wodę bieżącą i centralne ogrzewanie były mieszkania gospodarstw domowych pracujących na własny rachunek oraz gospodarstwa pracowników, a najslabiej gospodarstwa rolników oraz rencistów.

Istnieje wyraźna zależność między dochodami gospodarstwa a wyposażeniem mieszkania zajmowanego przez gospodarstwo domowe w instalacje sanitarno-techniczne, z wyjątkiem wyposażenia w gaz, które w 2010 roku wynosiło 92,1 % i kształtowało się na nieznacznie niższym poziomie niż w 2009 roku – 93,0 %. Największy spadek wyposażenia mieszkań w gaz zaobserwowano w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców, gdzie nastąpił jednocześnie wzrost wyposażenia mieszkań w kuchenki elektryczne z płytą ceramiczną z 6,8% w 2009 do 8,2% w 2010 r.

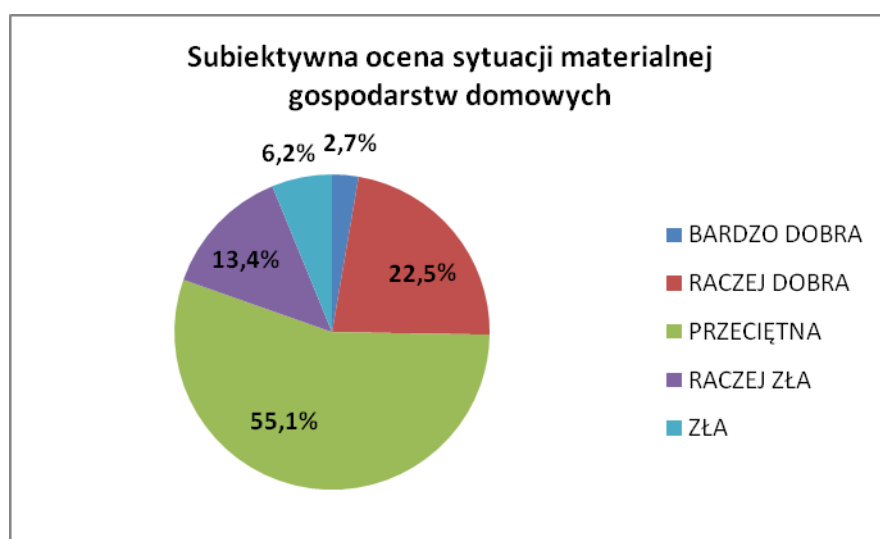
W ciągu ostatniego roku największą poprawę w wyposażeniu w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne zaobserwowano w gospodarstwach domowych zamieszkujących wieś oraz w gospodarstwach domowych rolników. Dysproporcje w wyposażeniu w te instalacje między miastem a wsią systematycznie zmniejszają się, ale nadal różnica wynosi 6,4 pkt proc. w przypadku łazienki i 7,4 pkt proc. w przypadku splukiwanego ustępu na korzyść miasta.

Najbardziej korzystne zmiany w wyposażeniu mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne zaszły w gospodarstwach zajmujących domy jednorodzinne zarówno w mieście, jak i na wsi oraz w mieszkaniach znajdujących się w budynkach wybudowanych przed 1946 rokiem.

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych

Podobnie jak w roku 2009 ponad połowa badanych gospodarstw domowych (ok. 55%) oceniała swoją sytuację materialną jako przeciętną, co czwarte gospodarstwo postrzegało ją jako raczej dobrą i bardzo dobrą i prawie co piąte jako raczej złą i złą.

Odsetek gospodarstw domowych, które oceniały swoją sytuację materialną jako bardzo dobrą i dobrą zwiększył się w porównaniu do roku 2009 o 1,5 pkt proc. Jednocześnie nieznacznie zmniejszył się o 0,4 pkt proc. odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako raczej złą i złą.

Najlepiej oceniały swoją sytuację materialną (bardzo dobrze lub raczej dobrze) gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek (48,2%) oraz gospodarstwa domowe pracowników (29%), natomiast zdecydowanie najgorzej (raczej źle lub źle) - gospodarstwa rencistów (42,4 %).

Ponad 1/3 gospodarstw domowych stwierdziła, że nie ma problemu z zaspokojeniem swoich potrzeb materialnych, zaś co dziesiąte gospodarstwo ma wielkie trudności z ich zaspokojeniem.

Gospodarstwa domowe pracujących na własny rachunek były jedyną grupą społeczno-ekonomiczną, w której ponad połowa gospodarstw domowych (57,6%) nie miała trudności w „wiązaniu końca z końcem”. W pozostałych grupach społeczno-ekonomicznych większość gospodarstw domowych z trudnością (z pewną trudnością, z trudnością lub z wielką trudnością). „wiązała koniec z końcem”. Zdecydowanie najgorzej przedstawiała się sytuacja w gospodarstwach rencistów, gdzie aż 85,3% gospodarstw domowych stwierdziło, że z trudnością „wiąże koniec z końcem”, tj. o 42,9 pkt proc. więcej niż w gospodarstwach pracujących na własny rachunek.